

Umowy handlowe Unii Europejskiej

Mercosur, Indie oraz kolejne projekty. Wpływ na politykę i gospodarkę państw UE

Paweł Rybicki

**EUROPEAN
CONSERVATIVES
AND REFORMISTS**

Spis treści

Wstęp	2
Umowa UE-Mercosur	4
Umowy z Australią i Indiami	7
Inne istotne umowy handlowe UE	8
Planowane umowy handlowe UE	17
Niedoszła umowa inwestycyjna z Chinami	20
Podsumowanie	22

Wstęp

Komisja Europejska na początku 2026 roku sfinalizowała trzy porozumienia handlowe, które mają gigantyczną skalę, a równocześnie ich zawarcie odbywało się wśród ostrych sporów wokół jednej z nich. Umowa z blokiem Mercosur została podpisana 17 stycznia 2026 roku. Dziesięć dni później, 27 stycznia, zakończono negocjacje z Indiami. 24 marca 2026 zawarto porozumienie z Australią. Wszystkie trzy umowy zakładają redukcję ceł na ponad 90 procent towarów, ale wokół ratyfikacji umowy z Mercosur wybuchła prawdziwa burza, która ujawniła, jak bardzo Komisja Europejska pod przewodnictwem Ursuli von der Leyen jest gotowa omijać standardowe procedury demokratyczne i narodowe interesy. W tle toczą się intensywne prace nad kolejnymi umowami – szczególnie z krajami Azji Południowo-Wschodniej – co pokazuje, że UE desperacko szuka nowych partnerów w warunkach rosnącego protekcjonizmu w USA i zależności od Chin.

Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen w wielkim pośpiechu stara się finalizować jak najwięcej umów handlowych. Zazwyczaj są to projekty planowane i negocjowane od dawna, czasem od wielu lat. Nie zważa przy tym na głosy sprzeciwu i krytyki z krajów członkowskich Unii, czego szczególnie dramatycznym przykładem było procedowanie umowy z Mercosur.

Rada UE zatwierdziła podpisanie umowy z Mercosur 9 stycznia 2026 roku większością kwalifikowaną – 21 państw za, pięć przeciw (Francja, Polska, Austria, Irlandia i Węgry).

Wkrótce potem Parlament Europejski skierował sprawę do Trybunału Sprawiedliwości UE, kwestionując zarówno legalność tymczasowego zastosowania umowy, jak i wpływ umowy na unijne standardy jakości żywności. Mimo tego Ursula von der Leyen 27 lutego 2026 roku jednostronnie ogłosiła, że tymczasowe stosowanie umowy ruszy od maja 2026 roku. Decyzja ta została ostro skrytykowana przez wielu europejskich polityków (szczególnie francuskich, z prezydentem Macronem na czele) jako obchodzenie demokracji i pomijanie narodowych parlamentów oraz traktatowego trybu ratyfikacji.

Umowa z Indiami wywołała znacznie mniej wewnętrznych konfliktów. Negocjacje zakończono 27 stycznia 2026 roku podczas szczytu w New Delhi. Porozumienie zakłada redukcję ceł na szereg towarów. Tutaj von der Leyen uniknęła większej krytyki, bo umowa nie uderza tak mocno w europejskie rolnictwo.

Niecałe dwa miesiące później, 24 marca, von der Leyen pojawiła się w Australii, gdzie zawarła kolejną, wstępną, umowę.

W tle tych wydarzeń trwa pośpieszenie zawieranie i negocjowanie traktatów handlowych z wieloma innymi państwami. Umowa z Indonezją (IEU-CEPA) została sfinalizowana we wrześniu 2025 roku i jest w fazie ratyfikacji – wejście w życie planowane na 2027 rok.

Równoległe trwają intensywne rozmowy z Tajlandią, Malezją i Filipinami. Z Tajlandią zakończono 8 rozdziałów (z 24) – cel to podpisanie jeszcze w 2026 roku. Umowa ma objąć liberalizację ceł na samochody, elektronikę, chemię i usługi. Podobny postęp jest z Malezją i Filipinami – Komisja zapowiada finalizację w 2026 roku. Te umowy mają według KE zwiększyć eksport UE o kilkadziesiąt procent i wesprzeć setki tysięcy miejsc pracy w przemyśle, ale rolnicy w krajach członkowskich obawiają się importu ryżu, owoców i cukru.

To, co dzieje się teraz w polityce handlowej Unii Europejskiej warte jest jak największej uwagi. W niniejszym raporcie przedstawiam zarówno najważniejsze umowy, jakie zawarła UE, jak i te, które są w przygotowaniu.

1 - Umowa UE-Mercosur

Wiele lat negocjacji

Mercosur to południowoamerykański układ o wolnym handlu (dokładna nazwa to Wspólny Rynek Południa – po hiszpańsku Mercado Comun del Sur, stąd akronim Mercosur). Jego początki sięgają wczesnych lat 90.. Obecnie do Mercosur należą Argentyna, Boliwia (która ma status niepełnego członka z racji nie spełnienia wszystkich warunków, Boliwia nie jest również stroną umowy UE-Mercosur), Brazylia, Paragwaj i Urugwaj (Wenezuela została zawieszona w 2012 roku). Państwa stowarzyszone z Mercosur to Chile, Ekwador, Gujana, Kolumbia, Panama, Peru i Surinam.

Koncepcja umowy handlowej między Mercosur a UE pojawiła się już w latach 90., a pierwsze konkretne rozmowy między blokami rozpoczęły się w 1999 roku. Negocjacje jednak co chwila utykały w miejscu. Powód był stale ten sam – obawy europejskich rolników przed zalewem żywności z Ameryki Południowej. Kraje Mercosur, a zwłaszcza Argentyna i Brazylia, są potentatami w rolnictwie. Równocześnie rolnictwo w krajach Mercosur nie jest poddane tylu drastycznym regulacjom, co w UE. W efekcie produkcja rolnicza w Ameryce Południowej jest znacznie tańsza. Przez całe lata wizja podpisania umowy z Mercosur budziła skrajny opór ze strony europejskich rolników.

Protesty przeciwko umowie UE-Merocosur

Historia protestów przeciwko umowie UE-Mercosur sięga czerwca 2019 roku, kiedy po dwudziestu latach negocjacji ogłoszono wstępne porozumienie. Już wtedy europejscy rolnicy i ekolodzy podnieśli alarm, bo otwarcie unijnego rynku na tanią wołowinę, cukier, drób, etanol i soję z Brazylii, Argentyny, Paragwaju i Urugwaju groziło zniszczeniem lokalnych gospodarstw – produkty z Ameryki Południowej powstają bowiem przy znacznie luźniejszych normach środowiskowych, sanitarnych i pracowniczych, co oznacza nieuczciwą konkurencję oraz przyspieszenie wylesiania Amazonii.

Polityczny opór zaczął się niemal natychmiast. Parlament Irlandii przyjął symboliczną rezolucję odrzucającą umowę, austriacki podkomitet ds. UE niemal jednogłośnie zagłosował przeciw, powołując się na

zagrożenie dla własnego rolnictwa i pożary w Amazonii, a rząd Walonii w Belgii oraz holenderska Izba Reprezentantów formalnie sprzeciwiły się porozumieniu. Francja pod wodzą Emmanuela Macrona od początku groziła wetem, domagając się twardych klauzul ochronnych, podobnie postąpiła Polska, Słowacja i kilka innych krajów. Komisarz ds. handlu Valdis Dombrovskis otwarcie przyznał w 2020 roku, że umowa w obecnej formie nie ma szans na ratyfikację w Parlamencie Europejskim.

Protesty rolnicze nabrały jednak prawdziwego rozpędu dopiero w latach 2023–2024, gdy stały się częścią masowych demonstracji przeciwko Europejskiemu Zielonemu Ładowi. Traktory blokowały autostrady we Francji, Niemczech, Holandii, Belgii, Hiszpanii i Polsce – rolnicy wskazywali Mercosur jako jeden z największych grzechów Brukseli, symbol nieuczciwej konkurencji, która zalewa unijny rynek produktami produkowanymi bez tych restrykcji, jakie nałożono na europejskich producentów.

Kulminacja przyszła pod koniec 2025 roku. W grudniu do Brukseli zjechało ponad dziesięć tysięcy rolników z całej Unii, w tym ponad trzystu z Polski – blokowali ulice wokół Parlamentu Europejskiego i budynków unijnych, rzucali jajami, palili opony, wznosili barykady i skandowali „Stop Mercosur”. Mimo to 9 stycznia 2026 roku Rada UE zatwierdziła umowę.

W Warszawie 9 stycznia 2026 roku Oddolny Ogólnopolski Protest Rolników zorganizował „Marsz Gwiazdzisty” – tysiące rolników z całego kraju zgromadziło się pod Pałacem Kultury i Nauki, domagając się ochrony krajowego rolnictwa. Tego samego dnia we Francji setki traktorów okrążyły Łuk Triumfalny w Paryżu i zablokowały obwodnicę, paraliżując stolicę. Protesty przetoczyły się też przez Lyon, Strasburg (gdzie tysiące rolników oblegało Parlament Europejski), Madryt (gdzie w lutym kilka tysięcy ciągników zablokowało centrum).

Ekolodzy kontra Mercosur

Sprzeciw ekologów wobec umowy UE-Mercosur jest jednym z najsilniejszych i najbardziej konsekwentnych głosów krytyki tego porozumienia od samego początku negocjacji. Organizacje takie jak Greenpeace, Friends of the Earth Europe, WWF, Fern, Climate Action Network oraz brazylijska Articulação dos Povos Indígenas do Brasil od 2019 roku, czyli od momentu ogłoszenia wstępnego porozumienia,

alarmują, że liberalizacja handlu produktami z krajów Mercosur doprowadzi do dramatycznego przyspieszenia wycinki Puszczy Amazońskiej i brazylijskiego Cerrado – dwóch kluczowych ekosystemów planety. Według ekologów, zwiększone kontyngenty importowe mogą spowodować w pierwszym roku nawet 700 tysięcy hektarów dodatkowych strat leśnych tylko z powodu produkcji wołowiny, a ogólny wzrost deforestacji szacuje się na 25 procent w porównaniu z poziomem sprzed umowy. Soja, będąca drugim co do wielkości czynnikiem niszczenia lasów po hodowli bydła, jest masowo eksportowana jako pasza dla unijnego przemysłu mięsnego, co tworzy zamknięty krąg: europejski popyt napędza brazylijską ekspansję rolnictwa.

Akcje protestacyjne ekologów były widoczne już w 2019 roku, gdy po pożarach Amazonii pod rządami Bolsonaro setki naukowców i europosłów z grup zielonych wystosowały apele do Komisji Europejskiej o wstrzymanie ratyfikacji. W kolejnych latach Greenpeace organizował demonstracje i kampanie medialne pod hasłem „Stop EU-Mercosur”.

Umowa z Mercosur stała się symbolem hipokryzji polityki handlowej Unii: z jednej strony Europa deklaruje ochronę klimatu i bioróżnorodności, z drugiej otwiera drzwi dla modelu rolnictwa, który niszczy ostatnie wielkie lasy deszczowe planety.

Jakość żywności z Mercosur

Kontrowersje wokół jakości żywności importowanej z krajów Mercosur w ramach umowy UE-Mercosur koncentrują się przede wszystkim na ogromnych różnicach w standardach stosowania pestycydów i wynikających z tego zagrożeniach dla zdrowia konsumentów. Kraje Mercosur – zwłaszcza Brazylia, największy eksporter soi, wołowiny i drobiu – dopuszczają stosowanie setek substancji czynnych, które w Unii Europejskiej są całkowicie zakazane od lat ze względu na toksyczność, wpływ na układ hormonalny, neurotoksyczność czy rakotwórczość. Jednocześnie unijne firmy chemiczne (BASF, Bayer, Syngenta, Corteva) eksportują do Ameryki Południowej dziesiątki tysięcy ton tych właśnie „zakazanych” pestycydów – w 2024 roku tylko do Mercosur trafiło ponad 18 tysięcy ton takich preparatów. Efekt? Produkty rolne trafiają na europejskie talerze zawierając pozostałości substancji, których użycie na polach UE jest niedopuszczalne.

Najgłośniejszym przykładem jest badanie Greenpeace z 2023 roku, które przeanalizowało 52 próbki brazylijskich limonek sprzedawanych w supermarketach ośmiu krajów UE. We wszystkich poza jedną znaleziono pozostałości 27 substancji czynnych – w tym sześciu zakazanych lub niezatwierdzonych w Europie. Podobne problemy dotyczą soi (używanej jako pasza dla unijnego bydła), wołowiny, drobiu i cukru. W Brazylii dopuszczalne limity pozostałości (MRL) dla glifosatu w soi czy fasoli są nawet kilkaset razy wyższe niż w UE, a dla niektórych pestycydów różnice sięgają tysięcy procent. W Mercosur zużycie środków ochrony roślin na hektar jest średnio 3,5 raza większe niż w Europie, a około 30 proc. substancji aktywnych dopuszczonych w Brazylii jest całkowicie zabronionych w Unii.

Umowa z Mercosur nie wprowadza „klauzul lustrzanych” (mirror clauses), które wymuszałyby na producentach z Mercosur te same standardy produkcji, jakie obowiązują unijnych rolników.

2 - Umowy z Australią i Indiami

Umowa UE-Australia

Umowa handlowa między Unią Europejską a Australią, została sfinalizowana 24 marca 2026 roku po ośmiu latach negocjacji, które rozpoczęły się w 2018 roku. Porozumienie jest już na etapie publikacji tekstów i procedur ratyfikacyjnych – ma wejść w życie w 2027 lub 2028 roku po zatwierdzeniu przez Radę UE, Parlament Europejski i australijski parlament.

Umowa likwiduje ponad 99 proc. ceł na eksport UE do Australii oraz prawie wszystkie cła na australijski eksport do UE (98 proc. wartości).

Porozumienie obejmuje także usługi, handel cyfrowy, współpracę przy surowcach krytycznych (lit, kobalt, metale ziem rzadkich) oraz równoległe partnerstwo w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. Obie strony podkreślają, że umowa zwiększy handel o miliardy euro rocznie, wzmocni łańcuchy dostaw i stworzy nowe miejsca pracy, przy zachowaniu ochrony wrażliwych sektorów rolnych. To kolejne duże porozumienie UE w regionie Indo-Pacyfiku po umowach z Indiami i Indonezją.

Umowa UE-Indie

Umowa handlowa między Unią Europejską a Indiami, została zawarta 27 stycznia 2026 roku w New Delhi po prawie 20 latach negocjacji.

Umowa likwiduje lub mocno obniża cła na ponad 96 proc. unijnego eksportu do Indii i na 97 proc. indyjskiego eksportu do UE.

Jest to największa umowa tego typu, jaką kiedykolwiek zawarły zarówno Unia Europejska, jak i Indie. Tworzy ona jedną z największych na świecie stref wolnego handlu, obejmującą blisko dwa miliardy konsumentów i około jednej czwartej globalnego PKB. Obok samej umowy o wolnym handlu trwają równoległe prace nad odrębnymi porozumieniami w sprawie oznaczeń geograficznych oraz ochrony inwestycji.

Umowa otwiera indyjski rynek dla europejskich firm w kluczowych sektorach przemysłowych i rolno-spożywczych – między innymi wina, oliwy z oliwek, czekolady, wyrobów cukierniczych, usług finansowych czy transportu morskiego – przy jednoczesnym zachowaniu ochrony wrażliwych unijnych sektorów rolniczych, takich jak wołowina, cukier, ryż, mięso drobiowe, mleko w proszku czy etanol. Wprowadzono także dwustronny mechanizm ochronny, który pozwoli reagować w razie nagłego wzrostu importu zagrażającego lokalnym producentom, oraz zaostrzono kontrole sanitarne i fitosanitarne, by zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa żywności i produktów rolnych.

Ogólny kształt umowy, mimo skali indyjskiego rynku, budzi w Unii znacznie mniej kontrowersji, niż umowa z Mercosur.

3 - Inne istotne umowy handlowe UE

Relacje handlowe z Turcją

Od 31 grudnia 1995 roku obowiązuje unia celna pomiędzy UE a Turcją. To jedyny tego typu układ Unii Europejskiej (nie licząc umów z San Marino i Andorą).

Unia celna obejmuje towary przemysłowe oraz przetworzone produkty rolne. Te towary mogą krążyć między UE a Turcją bez cła i bez ograniczeń

ilościowych. Turcja musi stosować wspólną taryfę celną UE wobec wszystkich krajów spoza unii celnej.

W 2025 roku całkowity handel między UE a Turcją wyniósł około 233 miliardów dolarów (według danych tureckich). UE eksportowała do Turcji towary warte około 129 miliardów dolarów. Turcja eksportowała do UE towary warte około 117 miliardów dolarów. Najważniejsze sektory to motoryzacja, maszyny, sprzęt elektryczny i tekstylia.

Turcja jest związana unią celną, ale nie ma wpływu na negocjacje umów handlowych UE z innymi krajami. Kiedy UE zawiera nową umowę o wolnym handlu z kimś trzecim, Turcja musi otworzyć swój rynek na te towary, ale nie dostaje w zamian pełnego dostępu do nowego rynku.

Od wielu lat Turcja domaga się modernizacji unii celnej – chce rozszerzyć ją na usługi, zamówienia publiczne, rolnictwo i inne obszary. Komisja Europejska zaproponowała to w 2016 roku, ale Rada UE do tej pory nie dała zgody na rozpoczęcie negocjacji. W lutym 2026 roku obie strony oświadczyły, że będą dalej pracować nad modernizacją i poprawą funkcjonowania obecnej unii. Na razie jednak nie ruszyły formalne rozmowy – blokuje to brak jednomyślności wśród państw członkowskich UE.

Dla firm z Polski (i całej UE) oznacza to, że towary przemysłowe z Turcji wjeżdżają bez cła, a eksport z UE do Turcji też jest bezcłowy – pod warunkiem spełnienia zasad unii celnej i posiadania specjalnego certyfikatu A.TR. Podstawowe produkty rolne i niektóre inne grupy towarów mają osobne reguły lub cła.

Relacje handlowe z Ukrainą

Unia Europejska i Ukraina zawarły umowę o pogłębionej i kompleksowej strefie wolnego handlu (Deep and Comprehensive Free Trade Area – DCFTA), która stanowi kluczowy element Umowy Stowarzyszeniowej podpisanej w 2014 roku. DCFTA stosowana jest tymczasowo od stycznia 2016 roku, a od 29 października 2025 roku obowiązuje jej zaktualizowana wersja.

Aktualna umowa DCFTA 2.0 przewiduje zniesienie lub obniżenie ceł na większość towarów.

Największe kontrowersje dotyczą handlu produktami rolnymi. W latach 2022–2025 gwałtowny wzrost importu ukraińskiego zboża, oleju słonecznikowego i innych produktów rolnych wywołał protesty rolników w Polsce, Rumunii, Słowacji i na Węgrzech, co doprowadziło do jednostronnych zakazów importu przez te kraje (niektóre z nich utrzymywane są nadal mimo wejścia w życie nowej umowy). UE aktywowała mechanizmy ochronne na kilka grup towarów, a nowa wersja DCFTA ma za zadanie złagodzić napięcia poprzez bardziej przewidywalne limity importowe. Organizacje rolnicze w UE nadal domagają się silniejszej ochrony rynku wewnętrznego, natomiast Ukraina podkreśla, że ograniczenia pogarszają jej sytuację gospodarczą w czasie wojny.

Umowy z Marokiem, Tunezją i Egiptem

Umowa Euro-Śródziemnomorska została podpisana 26 lutego 1996 roku w Brukseli i weszła w życie 1 marca 2000 roku. Stanowi ona podstawowy dokument regulujący relacje między Unią Europejską a Marokiem i jest częścią szerszego Partnerstwa Euro-Śródziemnomorskiego, znanego jako Proces z Barcelony, który Unia rozpoczęła w 1995 roku z krajami południowego wybrzeża Morza Śródziemnego.

Z Tunezją umowa stowarzyszeniowa została podpisana w 1995 roku i obowiązuje od 1998 roku. Dzięki niej prawie cały handel towarami przemysłowymi odbywa się bez cła, a produkty rolne, spożywcze i rybne są stopniowo otwierane na rynki obu stron. Unia jest zdecydowanie największym partnerem handlowym Tunezji – w 2024 roku odpowiadała za ponad połowę całego handlu tego kraju.

Z Egiptem umowa stowarzyszeniowa obowiązuje od 2004 roku. Unia jest największym partnerem handlowym Egiptu – w 2024 roku odpowiadała za 22 procent całego handlu tego kraju

Umowa z Meksykiem

Umowa o partnerstwie gospodarczym, koordynacji politycznej i współpracy między Unią Europejską a Meksykiem, znana jako Umowa Globalna (Global Agreement), została podpisana w 1997 roku, a jej filar handlowy wszedł w życie 1 lipca 2000 roku, stanowiąc jedną

z najstarszych i najbardziej stabilnych umów handlowych Unii z krajem spoza Europy.

Umowa eliminuje 99 proc. ceł, zapewniając bezcłowy dostęp dla większości produktów przemysłowych i rolno-spożywczych, choć w sektorach wrażliwych, takich jak rolnictwo, wprowadzono kwoty i okresy przejściowe. Dzięki niej Meksyk zyskał preferencyjny dostęp do rynku unijnego, a Unia – ułatwiony eksport na dynamicznie rozwijający się rynek meksykański, co szczególnie wsparło integrację łańcuchów dostaw w sektorach motoryzacyjnym, elektronicznym i chemicznym. Od wejścia w życie porozumienia eksport Unii do Meksyku wzrósł o ponad 324 procent.

Od stycznia 2025 roku trwają intensywne prace nad modernizacją umowy. Negocjacje w sprawie zmodernizowanej Umowy Globalnej (Modernised Global Agreement – MGA) zakończyły się 17 stycznia 2025 roku po niemal dziesięciu latach rozmów, a we wrześniu 2025 roku Komisja Europejska przyjęła propozycje decyzji Rady w sprawie podpisania i zawarcia zarówno pełnej umowy, jak i tymczasowej Umowy o Handlu (Interim Trade Agreement – iTA), która ma wejść w życie tymczasowo do czasu pełnej ratyfikacji.

Podpisanie modernizowanej umowy zaplanowano na koniec maja 2026 roku, co potwierdziły zarówno strona meksykańska, jak i unijna, a Parlament Europejski prowadzi już prace nad wyrażeniem zgody.

Umowa z Koreą Południową

Umowa handlowa między Unią Europejską a Koreą Południową została podpisana w październiku 2010 roku i zaczęła działać tymczasowo od lipca 2011 roku, a w pełni weszła w życie w grudniu 2015 roku. To pierwsze takie szerokie porozumienie UE z krajem azjatyckim.

Dzięki tej umowie handel między Unią a Koreą Południową bardzo się rozwinął. W 2024 roku całkowita wymiana towarów osiągnęła prawie 124 miliardy euro – czyli prawie dwa razy więcej niż przed podpisaniem umowy.

Umowa z Wietnamem

Umowa o wolnym handlu między Unią Europejską a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, znana jako EVFTA (EU-Vietnam Free Trade Agreement), została podpisana 30 czerwca 2019 roku w Hanoi i weszła w życie 1 sierpnia 2020 roku. EVFTA eliminuje 99 proc. ceł – Wietnam zniósł 65 procent ceł na towary unijne już w dniu wejścia umowy w życie, a pozostałe zostaną stopniowo usunięte do 2030 roku, natomiast Unia Europejska zobowiązała się do zniesienia ceł na import z Wietnamu do 2027 roku.

Od wejścia w życie EVFTA wymiana handlowa między Unią a Wietnamem dynamicznie wzrosła – według danych Komisji Europejskiej i Ministerstwa Przemysłu i Handlu Wietnamu bilateralny obrót towarowy zwiększył się z około 43,2–55 miliardów euro w 2020 roku do szacunkowych 63–68 miliardów euro w 2024 roku, a w pierwszych jedenastu miesiącach 2025 roku przekroczył 66,8 miliarda dolarów (odpowiednik około 62 miliardów euro), co stanowi wzrost o ponad 6,6 procent rok do roku i czyni Wietnam największym partnerem handlowym UE w ASEAN.

Umowa z Japonią

Umowa o partnerstwie gospodarczym między Unią Europejską a Japonią, znana jako EU-Japan Economic Partnership Agreement (EPA), została podpisana 17 lipca 2018 roku i weszła w życie 1 lutego 2019 roku, tworząc jedną z największych stref wolnego handlu na świecie obejmującą ponad 600 milionów mieszkańców i około 30 procent globalnego PKB.

Od wejścia w życie umowy handel bilateralny dynamicznie wzrósł: według danych Komisji Europejskiej do 2023 roku całkowita wymiana towarowa i usługowa zwiększyła się o ponad 20 procent w porównaniu z 2018 rokiem przy średnim rocznym wzroście na poziomie 3,8 procent, a w 2023 roku obroty towarowe osiągnęły 134 miliardy euro (z czego UE wyeksportowała towary o wartości około 64 miliardów euro, a import z Japonii wyniósł około 70 miliardów euro), natomiast handel usługami wzrósł o 27 procent do poziomu około 54,5 miliarda euro z nadwyżką UE w usługach na poziomie 17,6 miliarda euro. W 2025 roku według japońskich statystyk Ministerstwa Finansów eksport UE do Japonii wzrósł o 7 procent do 12,725 miliarda jenów, a eksport Japonii do UE o 1 procent

do 10,091 miliarda jenów, przy czym główne kategorie unijnego eksportu to maszyny i sprzęt transportowy (34,4 procent), chemikalia (29,6 procent) oraz artykuły różne (15,3 procent), a japońskiego – przede wszystkim maszyny i sprzęt transportowy (62 procent). Wykorzystanie preferencji celnych z EPA systematycznie rośnie – w 2024 roku wyniosło 76 procent w przypadku unijnego eksportu do Japonii i 73 procent w eksporcie japońskim do UE, co świadczy o rosnącej świadomości przedsiębiorców i skuteczności wdrożenia umowy. Bilans handlowy jest ogólnie korzystny dla UE dzięki nadwyżce w usługach, choć w towarach Japonia zachowuje lekką przewagę w sektorze motoryzacyjnym.

Umowa ze Szwajcarią

Relacje handlowe między Unią Europejską a Szwajcarią są bardzo bliskie i stabilne. Szwajcaria nie należy do UE ani do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, ale ma z Unią wiele umów dwustronnych. Dzięki nim szwajcarskie firmy i obywatele mają łatwy dostęp do unijnego rynku.

Podstawą współpracy jest umowa o wolnym handlu z 1972 roku. Usunęła ona cła na większość towarów przemysłowych i rolnych. W 1999 roku podpisano pierwszy duży pakiet umów – Bilaterale I. Obejmował on swobodny przepływ ludzi, uznawanie standardów technicznych, zamówienia publiczne, rolnictwo i transport. W 2004 roku dodano Bilaterale II, które dotyczyły m.in. żywności i walki z oszustwami.

Dzięki tym umowom handel działa prawie jak wewnątrz UE. Unia jest największym partnerem Szwajcarii – odpowiada za ponad połowę jej handlu zagranicznego.

Przez wiele lat współpraca działała dobrze, ale brak jednej dużej umowy powodował czasem problemy. W 2021 roku nie udało się uzgodnić nowej umowy instytucjonalnej. Po długich negocjacjach w grudniu 2024 roku obie strony skończyły pracę nad nowym pakietem. 2 marca 2026 roku podpisano go w Brukseli. Nazywany jest Bilaterals III lub Pakietem Szwajcaria–UE.

Pakiet aktualizuje stare umowy o transporcie, ruchu ludzi i uznawaniu standardów technicznych. Dodaje też nowe: o bezpieczeństwie żywności, o energii elektrycznej i o zdrowiu. Szwajcaria będzie mogła brać udział w unijnych programach naukowych, edukacyjnych i kosmicznych (np.

Horyzont Europa, Erasmus+). Będzie też płacić wkład na rozwój biedniejszych krajów UE.

Umowa z EFTA

Umowa o Europejskim Obszarze Gospodarczym, znana jako Umowa EEA, została podpisana 2 maja 1992 roku i weszła w życie 1 stycznia 1994 roku, tworząc mechanizm integracji gospodarczej między 27 państwami członkowskimi Unii Europejskiej a trzema państwami Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – Islandią, Księstwem Liechtenstein i Królestwem Norwegii.

Porozumienie rozszerza jednolity rynek wewnętrzny UE na te kraje, gwarantując cztery podstawowe swobody: swobodny przepływ towarów, usług, osób i kapitału, a także ujednoczone zasady w zakresie konkurencji, pomocy publicznej, transportu, energii oraz współpracy gospodarczej i monetarnej.

W przeciwieństwie do pełnego członkostwa w Unii państwa EFTA-EEA nie uczestniczą formalnie w procesie decyzyjnym UE, ale mają prawo zgłaszania uwag na etapie przygotowawczym aktów prawnych, co zapewnia jednorodność rynku i równe prawa oraz obowiązki dla obywateli i biznesu na całym obszarze obejmującym 30 państw. Porozumienie EEA nie tworzy unii celnej, dlatego Islandia, Liechtenstein i Norwegia zachowują własne taryfy wobec krajów trzecich, ale w praktyce handel towarami jest w dużej mierze wolny od ceł – wszystkie produkty pochodzące z Obszaru, z wyjątkiem niektórych produktów rolnych i rybnych zgodnie z regułami pochodzenia, mogą być wymieniane bez opłat celnych, co eliminuje większość barier pozataryfowych i czyni wymianę niemal tak swobodną jak wewnątrz UE.

Dla Islandii, Liechtensteinu i Norwegii EEA oznacza pełny dostęp do rynku UE przy zachowaniu suwerenności w polityce zagranicznej, walutowej i rybołówczej.

Umowa UE - Chile

Umowa handlowa między Unią Europejską a Chile to tymczasowe porozumienie handlowe (Interim Trade Agreement – ITA), które weszło w życie 1 lutego 2025 roku. Zastąpiło ono stare przepisy handlowe z Umowy stowarzyszeniowej UE-Chile z 2003 roku. Pełna nowa umowa (Advanced Framework Agreement – AFA) została podpisana razem z ITA 13 grudnia 2023 roku, ale na razie nie weszła w życie, bo czeka na ratyfikację przez wszystkie kraje UE.

Negocjacje modernizacji trwały kilka lat. Strony uzgodniły tekst w grudniu 2022 roku. Parlament Europejski zatwierdził obie umowy w lutym 2024 roku. Chile ratyfikowało je w 2024 roku – izba niższa we wrześniu, senat w listopadzie. Po stronie UE ITA weszła w życie szybko, bo nie wymaga ratyfikacji przez poszczególne kraje. AFA jest szersza i obejmuje też sprawy polityczne oraz inwestycyjne, więc proces trwa dłużej.

ITA jest tymczasowa – straci moc, gdy wejdzie w życie pełna AFA. Na razie nie ma dokładnej daty wejścia AFA w życie, bo nie wszystkie kraje UE zakończyły ratyfikację. Część zapisów AFA stosuje się tymczasowo od czerwca 2025 roku.

Tymczasowa umowa z Kanadą

Kompleksowa Umowa Gospodarczo-Handlowa między Unią Europejską a Kanadą, znana jako CETA, jest porozumieniem, które od 2017 roku funkcjonuje w trybie tymczasowym i stale ewoluuje, a w marcu 2026 roku weszło w nowy etap modernizacji. Negocjacje nad CETA rozpoczęto w 2009 roku, zakończono w 2014, a podpisano 30 października 2016 roku w Brukseli. Umowa weszła w życie tymczasowo 21 września 2017 roku, co oznacza, że niemal wszystkie jej rozdziały – w tym te dotyczące handlu towarami, usługami, zamówień publicznych, regulacyjnej współpracy oraz zrównoważonego rozwoju – są już w praktyce stosowane, choć pełne wejście w życie wymaga jeszcze ratyfikacji przez parlamenty wszystkich 27 państw członkowskich Unii.

Do marca 2026 roku ratyfikację zakończyło 17 krajów.

Od 2017 roku dwustronny handel towarami wzrósł o ponad 75 proc., a handlem usługami o 97 proc..

W 2026 roku uruchomiono negocjacje nad odrębną Umową o Handlu Cyfrowym (Digital Trade Agreement – DTA), która ma uzupełnić i unowocześnić CETA o przepisy dostosowane do ery cyfrowej. Przygotowania trwały od szczytu UE-Kanada w czerwcu 2025 roku. Celem DTA jest ułatwienie i zabezpieczenie handlu cyfrowego poprzez uznawanie podpisów elektronicznych, faktur i kontraktów, zakaz ceł na transmisje elektroniczne, zakaz nieuzasadnionego lokalizowania danych czy przymuszania do transferu kodu źródłowego, a także silną ochronę konsumentów online.

Umowa UE - Indonezja

Unia Europejska i Indonezja 23 września 2025 r. zakończyły negocjacje i sfinalizowały Comprehensive Economic Partnership Agreement (CEPA) – kompleksową umowę o partnerstwie gospodarczym oraz towarzyszącą jej Investment Protection Agreement (IPA), czyli umowę o ochronie inwestycji. Jest to jedna z najważniejszych umów handlowych UE w regionie Indo-Pacyfiku. Znosi większość ceł pomiędzy UE a Indonezją.

Historia negocjacji sięga 2009 i 2014 roku, kiedy to podpisano i wprowadzono w życie Partnership and Cooperation Agreement (PCA) – ramową umowę o partnerstwie i współpracy. Negocjacje CEPA rozpoczęto w 2016 roku. Długość negocjacji nie wynikała z przyczyn politycznych, a bardziej skali indonezyjskiego rynku, liczącego niemal 300 mln osób.

Umowa UE – Nowa Zelandia

Umowę o wolnym handlu między UE a Nową Zelandią weszła w życie 1 maja 2024 roku. Negocjacje trwały cztery lata. W efekcie zniesiono praktycznie 100 proc. ceł. Dla produktów takich jak wołowina czy nabiał wprowadzono restrykcyjne kontyngenty, żeby nie zaszkodzić europejskim rolnikom. Ochronione są też europejskie oznaczenia geograficzne, na przykład szampan, parmezan czy prosciutto.

4 – Planowane umowy handlowe UE

Planowana umowa z Tajlandią

Unia Europejska i Tajlandia prowadzą negocjacje w sprawie umowy o wolnym handlu. Rozmowy wznowiono w marcu 2023 roku po zawieszeniu ich w 2014 roku, do którego doszło po wojskowym zamachu stanu w Tajlandii. Do kwietnia 2026 roku odbyło się osiem rund negocjacyjnych. Strony zamknęły w zasadzie osiem z dwudziestu czterech planowanych rozdziałów. Tajlandia i UE deklarują, że chcą zakończyć negocjacje jeszcze w 2026 roku.

Umowa ma dotyczyć głównie zniesienia lub obniżenia ceł na towary, ułatwień w handlu usługami, inwestycji, zamówień publicznych oraz procedur celnych i sanitarnych. Negocjowane są też kwestie własności intelektualnej, handlu cyfrowego, energii i surowców. Szczegóły tekstów nie są w pełni upublicznione poza komunikatami stron.

Największe kontrowersje budzą kwestie praw pracowniczych i praw człowieka. Tajlandia opiera znaczną część gospodarki na pracy milionów migrantów z Mjanmy, Kambodży, Laosu i Wietnamu – wielu z nich pracuje w sektorach rybołówstwa, budownictwa i rolnictwa. Tajlandia nadal nie ratyfikowała dwóch kluczowych konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczących wolności zrzeszania się i rokowań zbiorowych. Organizacje pozarządowe, w tym Human Rights Watch i FIDH, wraz z innymi grupami, ostrzegają, że umowa nie powinna pomijać tych problemów i wzywają UE do wyegzekwowania konkretnych reform w prawie pracy Tajlandii, zanim porozumienie zostanie podpisane.

Aktualny handel między stronami wynosi kilkadziesiąt miliardów euro rocznie, przy czym Tajlandia ma nadwyżkę w eksporcie towarów do UE.

Planowana umowa z Filipinami

Unia Europejska i Filipiny rozpoczęły rozmowy o umowie o wolnym handlu w grudniu 2015 roku. Negocjacje wstrzymano je w 2017 roku z powodu obaw UE dotyczących praw człowieka w czasie prezydentury Rodrigo Duterte.. Wznowienie ogłoszono w marcu 2024. Filipiny i UE

deklarują, że chcą zakończyć negocjacje w drugiej połowie 2026 roku, prawdopodobnie w czerwcu lub lipcu.

Największe kontrowersje budzą kwestie praw pracowniczych i praw człowieka. Organizacje pozarządowe, w tym Trade Justice Pilipinas i grupy pracownicze, wzywają do wstrzymania negocjacji do czasu wprowadzenia konkretnych reform w prawie pracy. Chodzi o problemy z pracą przymusową, niskimi płacami, brakiem pełnej wolności zrzeszania się i rokowań zbiorowych oraz represjami wobec związków zawodowych. Krytycy wskazują, że umowa nie powinna pomijać tych kwestii, zwłaszcza że Filipiny nadal opierają znaczną część gospodarki na sektorach, w których dochodzi do naruszeń praw pracowniczych. W przeszłości UE groziła cofnięciem preferencji handlowych właśnie z powodu praw człowieka.

Aktualny handel między stronami w 2024 roku wyniósł 16,8 mld euro w obrocie towarowym (import UE z Filipin około 9,1 mld euro, eksport UE do Filipin około 7,7 mld euro).

Planowana umowa z Malezją

Unia Europejska i Malezja prowadzą negocjacje w sprawie umowy o wolnym handlu. Rozmowy rozpoczęto w 2010 roku, ale wstrzymano je w 2012 roku po siedmiu rundach na wniosek Malezji, głównie z powodu sporów wokół unijnych regulacji dotyczących oleju palmowego i środowiska. Wznowienie ogłoszono 20 stycznia 2025 roku podczas wizyty premiera Malezji Anwara Ibrahima w Brukseli. Do kwietnia 2026 roku odbyło się trzy rundy negocjacyjne – ostatnia w lutym 2026 w Brukseli, a czwarta zaplanowana na czerwiec 2026 w Malezji. Strony deklarują chęć zakończenia negocjacji w 2026 lub najpóźniej w 2027 roku.

Aktualny handel między stronami w 2024 roku wyniósł 46,4 mld euro w obrocie towarowym (import UE z Malezji około 28,6 mld euro, eksport UE do Malezji około 17,8 mld euro).

Przyszła umowa UE-USA

Unia Europejska i Stany Zjednoczone 27 lipca 2025 r. podczas spotkania w Turnberry w Szkocji, w którym uczestniczyli przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen i prezydent Donald Trump, ogłosili polityczne porozumienie w sprawie ramowej umowy handlowej zatytułowanej „Framework on an Agreement on Reciprocal, Fair, and Balanced Trade”. Porozumienie to, formalnie potwierdzone wspólnym oświadczeniem z 21 sierpnia 2025 r., stanowi odpowiedź na groźby nałożenia przez administrację Trumpa wysokich ceł na unijne towary i ma na celu uniknięcie eskalacji konfliktu handlowego między dwiema największymi gospodarkami świata.

Zgodnie z uzgodnieniami Stany Zjednoczone stosują 15-procentową stawkę celną na większość towarów z UE (w tym samochody, części samochodowe, farmaceutyki i półprzewodniki), co jest obniżką w porównaniu z pierwotnie zapowiadanyymi wyższymi taryfami, natomiast Unia Europejska zobowiązuje się do zniesienia ceł (do zera) na znaczną część towarów przemysłowych z USA oraz do zapewnienia preferencyjnego dostępu do rynku dla wybranych produktów rolnych i owoców morza.

Proces wdrożenia po stronie unijnej napotkał jednak znaczne opóźnienia. Parlament Europejski początkowo wstrzymał prace legislacyjne z powodu obaw o wiarygodność USA – między innymi w związku z groźbami Trumpa dotyczącymi przejęcia Grenlandii w styczniu 2026 r. oraz nowymi groźbami wojny celnej.

Obecnie umowa znajduje się w fazie finalizacji po stronie UE. Po głosowaniu w Parlamencie Europejskim w marcu 2026 rozpoczynają się negocjacje z Radą UE, które mają ruszyć w kwietniu 2026 r. Po stronie amerykańskiej porozumienie wdrożono już częściowo poprzez rozporządzenie wykonawcze z września 2025 r., które nie wymaga ono ratyfikacji przez Kongres.

5 – Niedoszła umowa inwestycyjna z Chinami

Interesującym przypadkiem na tle innych umów handlowych UE, są dzieje przygotowywanej przez lata umowy z Chinami.

Unia Europejska i Chiny od lat utrzymują bardzo intensywne relacje gospodarcze. Wymiana handlowa między nimi sięga setek miliardów euro rocznie – Chiny są drugim co do wielkości partnerem UE, a Unia największym dla Chin. Mimo to od dawna brakowało wspólnych, jasnych reguł dotyczących inwestycji zagranicznych. Właśnie po to w 2013 roku rozpoczęto negocjacje nad Kompleksowym Porozumieniem o Inwestycjach (CAI).

Nie była to typowa umowa handlowa obniżająca cła, ale umowa inwestycyjna, która miała zastąpić dziesiątki starych dwustronnych traktatów między poszczególnymi państwami UE a Chinami jedną wspólną umową. Celem było ułatwienie europejskim firmom wejścia na chiński rynek i odwrotnie – chińskim na europejski.

Negocjacje trwały ponad siedem lat i obejmowały 35 rund rozmów. Strona europejska domagała się przede wszystkim równego traktowania inwestorów: większego dostępu do sektorów takich jak finanse, telekomunikacja, motoryzacja, energia czy opieka zdrowotna. Chciała też ograniczenia wymuszania transferu technologii przez chińskie władze oraz zmniejszenia ukrytych subsydiów dla chińskich firm państwowych. Pekin z kolei liczył na ułatwienia dla swoich inwestycji w Europie i na poprawę wizerunku jako wiarygodnego partnera. W grudniu 2020 roku obie strony ogłosiły, że porozumienie w zasadzie zostało osiągnięte. Wydawało się, że to przełom – umowa czekała tylko na tłumaczenia, sprawdzenie prawne i ratyfikację przez Parlament Europejski oraz Radę UE.

Porozumienie zawierało konkretne ustępstwa. Chiny obiecały otworzyć więcej branż dla europejskich inwestorów, zgodziły się na pewne standardy zrównoważonego rozwoju i ratyfikowały dwie konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczące pracy przymusowej. UE zrezygnowała z niektórych bardziej kontrowersyjnych mechanizmów ochrony inwestycji. Dla firm z Niemiec, Francji czy Holandii miało to oznaczać realne ułatwienia w Chinach, gdzie od lat skarżono się na bariery i nierówne warunki konkurencji.

Sytuacja zmieniła się jednak diametralnie na początku 2021 roku. Unia nałożyła sankcje na chińskich urzędników i instytucje odpowiedzialne za łamanie praw człowieka w regionie Xinjiang, w tym represje wobec Ujgurów. Pekin odpowiedział kontrsankcjami na europosłów, urzędników UE i europejskie organizacje. W maju 2021 Parlament Europejski przyjął rezolucję, w której jasno stwierdził, że nie będzie procedował ratyfikacji CAI, dopóki Chiny nie wycofają swoich sankcji. Umowa została zamrożona. Nie została anulowana, ale odłożona na bok. Od tamtej pory minęło już ponad pięć lat i nic się nie zmieniło.

Stan na kwiecień 2026 roku jest nadal taki sam: porozumienie nie zostało podpisane, nie zostało ratyfikowane i nie weszło w życie. Jest po prostu w zawieszeniu. Chiny kilkakrotnie sygnalizowały gotowość do rozmów – na przykład w listopadzie 2025 roku ministerstwo handlu wspomniało o możliwości negocjowania nowych umów inwestycyjnych lub handlowych. Jednak bez realnego postępu w sprawie sankcji i praw człowieka Bruksela nie chce wracać do tematu. Parlament Europejski konsekwentnie trzyma się swojego stanowiska.

Przyczyn niepowodzenia jest kilka. Po pierwsze, w Europie rosła świadomość, że Chiny to nie tylko partner gospodarczy, ale też systemowy rywal. Po drugie, pandemia i wojna w Ukrainie wpłynęły na myślenie w UE – Unia zaczęła zmniejszać zależność od Chin w kluczowych surowcach i technologiach.

W praktyce oznacza to, że inwestycje między UE a Chinami nadal się odbywają, ale na starych zasadach z dwustronnych umów sprzed lat. Europejskie firmy nadal spotykają bariery w Chinach, a chińskie inwestycje w Europie są poddawane ostrzejszej kontroli bezpieczeństwa. Handel kwitnie – w 2025 roku przekroczył 800 miliardów dolarów – ale jest pełen napięcia: cła antydumpingowe, dochodzenia w sprawie subsydiów i dyskusje o nadmiernej zależności.

Podsumowanie

Unia Europejska zawarła wiele różnego typu umów handlowych z wieloma krajami na świecie. Wiele z tych umów doskonale funkcjonuje od lat i nie budzi kontrowersji. Zazwyczaj jednak to Unia była stroną dominującą nad partnerem, który oczywiście korzystał z umowy, ale nie wpływał w znaczący sposób na sytuację gospodarczą wewnątrz Unii.

Sytuacja zmieniła się w 2022 roku, gdy koncesje dla Ukrainy poszły ze strony UE tak daleko, że zaczęły mieć niekorzystny wpływ na gospodarki poszczególnych krajów członkowskich – zwłaszcza rolnictwo, czy ogólnie pojęty przemysł spożywczy.

Napięcia wywołane efektami dopuszczenia Ukrainy do unijnego rynku spotęgowały reakcję europejskich rolników oraz niektórych rządów krajów członkowskich na przyspieszenie procedowania umowy z Mercosur. Szczególnie, że umowa ta wywoływała spory już wręcz od dekad. Unia Europejska zawarła w tym czasie dziesiątki wiele różnych umów handlowych i żadna z nich nie wywoływała takich kontrowersji – co samo w sobie jest symptomatyczne.

Mimo starań Ursuli von der Leyen i jej dążenia do tymczasowego wprowadzenia umowy z Mercosur w życie od 1 maja 2026, można się spodziewać, że to nie koniec walki o tę umowę.

Szczególną uwagę zwraca fakt, że Unia Europejska zawierając swoje umowy handlowe nie przejmuje się zbyt deklaratywnymi przez siebie wartościami (zwłaszcza, jeśli chodzi o umowy zawarte w czasie kadencji Ursuli von der Leyen). Dochodzi do porozumień z krajami komunistycznymi, autorytarnymi, łamiącymi prawa człowieka, takimi, gdzie nie stosujących wysokich standardów produkcji żywności, lub łamie prawa pracownicze (jeśli w ogóle się tam jakieś prawa pracownicze stosuje).

Pojawia się jednak pytanie, czy cała polityka handlowa Unii Europejskiej nie powinna zostać zrewidowana. Zwłaszcza w sytuacji, gdy Komisja Europejska obecnie dąży do zawierania jak największej ilości umów w jak najszybszym tempie. Po co ten pośpiech? Można odnieść wrażenie, że celem Komisji jest wypchnięcie jak największej części produkcji przemysłowej i rolniczej poza UE.

Źródła:

<https://www.bankier.pl/wiadomosc/Nowa-era-sojuszu-UE-i-Australii-Leyen-Handel-swiatowy-nie-znika-on-zmienia-trase-9103948.html>

https://biznes.interia.pl/polityka/news-von-der-leyen-umowa-z-australia-moze-zwiekszyt-europejski-pk,nld,23317706#google_vignette

<https://www.msn.com/pl-pl/finanse/najpopularniejsze-artykuly/umowa-ue-mercosur-decyzja-zapad%C5%82a-wydano-komunikat/ar-AA1ZduRI>

<https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/not-yet-in-force/aeufta>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_645

https://commission.europa.eu/topics/trade/eu-australia-trade-agreement_en

<https://www.cnbc.com/2026/03/24/eu-australia-trade-deal-trump-tariffs-war-risks.html>

<https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/not-yet-in-force/aeufta/key-outcomes-and-benefits>

<https://www.bbc.com/news/articles/cly6g6l6lq7o>

<https://www.rp.pl/handel/art44023851-ue-otwiera-australie-dla-swoich-firm-eksport-ma-wystrzelic-cla-niemal-znikna>

<https://www.pm.gov.au/media/australia-european-union-free-trade-agreement>

<https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ceta-aecg/index.aspx?lang=eng>

https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/canada/eu-canada-agreement_en

<https://businessinsider.com.pl/gospodarka/ursula-von-der-leyen-oglasza-tymczasowe-wdrozenie-umowy-ue-mercosur/1zmmllx>

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/pl/content/unia-celna-ue-turcja>

<https://www.wnp.pl/rynki/unia-europejska-i-turcja-uzgodnily-prace-nad-unowoczesnieniem-unii-celnej,1030195.html>

<https://strefabiznesu.pl/brazylia-bije-rekordy-niepokojacy-wzrost-sprzedazy-substancji-toksycznych/ar/c8p2-28588065>

<https://www.farmer.pl/produkcja-roslinna/ochrona-roslin/brazylia-sprzedala-rekordowa-ilosc-pestycydow-na-pierwszym-miejscu-glifosat,171018.html>

<https://www.farmer.pl/produkcja-roslinna/ochrona-roslin/prof-mrowczynski-glifosat-w-ue-posiada-mrl-na-poziomie-0-1-mg-kg-w-brazylji-jest-10-krotnie-wyzszy-niz-w-ue,173753.html>

<https://www.warzywa.pl/rynek/glifosat-mankozeb-i-acefat-ile-sor-zuzywaja-rolnicy-w-krajach-mercosur-2639219>

https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/chile/eu-chile-agreement/eu-chile-interim-trade-agreement-ita-explained_en

<https://www.euractiv.com/news/whats-wrong-with-an-eu-china-trade-deal/>

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/pl/content/umowy-o-wolnym-handlu>

<https://thediplomat.com/2025/10/the-indonesia-eu-free-trade-agreement-explained/>

https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/viet-nam_en

<https://www.euronews.com/2026/01/29/eu-and-vietnam-elevate-ties-to-comprehensive-strategic-partnership>

https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/malaysia_en

<https://ceias.eu/from-oil-to-chips-how-the-eu-malaysia-fta-became-a-semiconductor-power-play/>